

Становище

На Комисията по професионална етика към БДВО

Относно: Казуса с разпространяване на позиция на Института за етнология и фолклористика с етнографски музей (ИЕФЕМ-БАН) във връзка с отчитане на заслугите на Института за признаването на българското малцинство в Албания.

До: Всички специалисти по публични комуникации, журналисти и заинтересовани страни

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Случаят с д-р Петър Кърджилов, ПР специалист на ИЕФЕМ-БАН, реакцията на неговите работодатели – доц. Петко Христов, ръководител на ИЕФЕМ към БАН и председателят на Българска академия на науките акад. Юлиан Ралевски и последвалите (до момента) взаимни обвинения нанасят дълбоки щети на институциите у нас, на професията на ПР специалистите, както и на публичните комуникации в цялост.

Казусът показва дефицити в сферата на управление на публичните комуникации. Той създава и предпоставки за потвърждаване на усещането, че отделни държавни институции не могат да изразяват взаимно допълващи се позиции с подкрепящи основната линия факти, както и да дават обратна връзка (макар и публично) в защита на работата на своите колеги (напр. приносът на доц. Веселка Тончева за повишаване на информираността на българските политици за съществуването на българско малцинство в Република Албания и призивите за неговото признаване).

Развитието на казуса до момента нанесе **щети както на репутацията на БАН и изпълнителната власт, така и на ПР професията**. Неговото разрастване с обвиненията от страна на ПР специалиста, че ще бъде уволнен дисциплинарно, ако не напусне доброволно, и появилите се твърдения, че това са действия, породени от външен натиск (от страна на Министерски съвет или лично от страна на министър-председателя), води до затвърждаване на **усещането за несигурност** сред държавните служители или служители в държавни, общински или образователни институции за изразяване на собствена позиция, за поемане на инициативност и за изграждане на увереност за поемане на отговорност за своите действия. Като поемането на отговорност не трябва да се разбира единствено и само като напускане или освобождаване на заеманата позиция.

Изразяваме опасение, че казусът нанася **щети и по имиджа на България**. В последните месеци държавата ни успя да направя няколко забележителни крачки по отношение на международните отношения и стабилността на Балканите и сме убедени, че всяка комуникация, свързана с тази дейност, се следи внимателно не само в рамките на държавата, но и извън тях.

Водени от принципите на Етичния кодекс на ПР специалистите, подписан от всички ПР организации у нас, Комисията по професионална етика към БДВО отбелязва следните **дефицити в професионалната етика**, касаеща публичните комуникации както от страна на ПР специалиста, така от страна на неговите работодатели.

Дефицити в публичната комуникация на ИЕФЕМ-БАН:

От наличната до момента информация можем да отчетем следните неетични и непрофесионални практики:

- Във всяка организация всяка публична изява в която и да е форма **трябва да минава през вътрешно обсъждане, съгласуване и одобрение преди тя да бъде излъчена** към конкретна аудитория или към обществото като цяло. Всеки един непремислен комуникационен ход в публичното пространство на ключов представител на тази организация може да нанесе щети на репутацията ѝ.
- Публикуването на лично мнение на който и да е специалист в която и да е организация, чрез което се реферира към самата организация, показва **липсата на процедури за одобрение на публичната комуникация**, дава поводи за съмнение в професионализма на ПР специалиста, разбран като спазване на вътрешната йерархия и отчитане на възможните последствия за организацията (или за ключови нейни членове и/или ръководители).
- Излъчването на повторната информация след злополучното лично подписано прессъобщение, с което се апелира за признаване на приноса на ИЕФЕМ към БАН за т.нар. „балкански пробив“ от страна на правителството на Република България и лично на министър-председателя, получи изключително негативна обществена обратна връзка и потвърди зависимостта (финансова най-вече) на БАН от страна на изпълнителната власт. Това за пореден път урони авторитета на институциите – както на БАН, така и на Министерски съвет.
- Ако се докаже натиск за уволнение на ПР-специалиста, това ще доведе до **поредно уронване на репутацията на Българска академия на науките**. Освен това, ще е поредният белег за недоразвита организационна култура във водеща институция у нас, която, както личи от разглеждания казус, нито има добре разработени процедури за комуникация, нито има разпределени роли и отговорности по отношение на комуникациите, както и не се проявява задълбочена грижа към своите служители. Въпреки неетичната практика, демонстрирана от страна на ПР специалиста, **планираното наказание от страна на ръководството е нереципрочно на деянието**.
- Използването на случая за назидание (ако планираното дисциплинарно уволнение се осъществи), ще доведе до **намаляване на мотивацията** на останалите работещи в структурите на Българската академия на науките. Усещането за несигурност ще доведе до парализа на възможната инициативност от страна на учените и специалистите в организацията. Както и за привличане на млади учени и специалисти да работят в държавната администрация или БАН.

Дефицити в публичната комуникация на ПР специалиста

- При липсата на процедури за координация на официалната информация от страна на ИЕФЕМ към БАН, ПР специалистът е бил длъжен **да инициира тяхното създаване, утвърждаване и спазване.**
- При липсата на процедури за координация на официалната информация от страна на ИЕФЕМ към БАН, ПР специалистът е бил длъжен, когато е решил да инициира публичен ход в защита на заслугите на ИЕФЕМ към БАН за признаването на българското малцинство в Албания, **да обсъди идеята със своя пряк ръководител.**
- **Изразяването на лично мнение**, която ангажира институцията, без изрично упълномощаване или без реално изпълнение на ролята на „говорител на организацията“, е недопустимо. То е **допустимо само при пълно разграничаване на факта, че това е лично мнение и не ангажира с нищо организацията, за която специалистът работи.**
- Последвалата кампания целяща да осветли казуса и да защити ПР специалиста ще нанесе допълнително щети на БАН, на институциите в цялост у нас, както и на ПР професията.

Препоръки

Всяка организация, която има необходимостта да комуникира публично, трябва да отделя ресурс за изграждането на процедури за комуникация (вътрешна и външна), с които да са запознати всички ключови ръководители и специалисти в нея. И да ги обновява редовно. Това би предпазило организацията в излъчване на некоординирани и одобрени вътрешно послания към външни аудитории.

Изграждането на един ПР специалист отнема време и изисква не само неговата собствена инициативност и амбиция, но и отношение и програми за развитие, които са ангажимент на неговите преки ръководители и ръководителя „Човешки ресурси“.

Трябва да се работи за утвърждаване на разбирането, че изграждането и опазването на репутацията на всяка организация е ангажимент на висшето ръководство, в т.ч. и на специалиста по публични комуникации, както и на всеки член на тази организация. Всеки необмислен и некоординиран ход в публичното пространство носи риск за нейното накърняване.

Гр. София, 21.10.2017 г.

С уважение:

Комисия по професионална етика към БДВО в състав:

Даниел Киряков – председател

д-р Евелина Христова – член

д-р Мария Николова - член